

Działalność Towarzystwa Miłośników Torunia w okresie od 30 maja 2014 r. do 28 maja 2015 r.

Cecylia Iwaniszewska
Toruń

1. Członkowie Towarzystwa

Towarzystwo Miłośników Torunia liczy obecnie 153 członków, z czego w kole śródmiejskim 113 osób, w sekcji krótkofalowców 17 osób, w kole podgórskim 23 osoby. W okresie sprawozdawczym do Towarzystwa wstąpiło 10 osób: Małgorzata Budzichowska, Hadrian Ciechanowski, Jarosław Kłaczek, Anna Marynowska, Halina Mazurkiewicz, Kinga Nemere-Czachowska, Mateusz Superczyński, Lucyna Szymańska-Watanabe, Bogdan Szymański, Wiesław Żurowski.

Z grona członków i działaczy Towarzystwa odeszli m.in.:

– 9 lipca 2014 r. doc. Zofia Wolniewicz, 87 lat, konserwator zabytków, b. członek Rady Miasta, członek komisji oceniającej estetykę wystaw sklepowych w konkursie ToMiTo w latach 90.

– 1 kwietnia 2015 r. prof. Antoni Czacharowski, 83 lata, historyk, autor biogramów w *Toruńskim Słowniku Biograficznym*, dawny członek ToMiTo,

– 9 kwietnia 2015 r. prof. Stanisław Alexandrowicz, 84 lata, historyk, autor artykułów w „Roczniku Toruńskim”, dawny członek ToMiTo.

2. Walne Zebranie i władze Towarzystwa

Na Walnym Zebraniu Sprawozdawczo-Wyborczym w dniu 29 maja 2014 r. wybrano nowe władze Towarzystwa. Zarząd tworzą: prezes i redaktor *Toruńskiego Słownika Biograficznego* Krzysztof Mikulski, wiceprezesi – Piotr Oliński i Michał Targowski, sekretarz – Cecylia Iwaniszewska, skarbnik – Piotr Birecki, redaktor „Rocznika Toruńskiego” – Agnieszka Zielińska, przewodni-

czący sekcji historycznej – Krzysztof Kopiński, przewodniczący sekcji wydawniczej – Waldemar Rozynekowski, przewodniczący sekcji krótkofalowców – Mariusz Thomas, przewodnicząca koła podgórskiego Ludmiła Stadnicka-Kozłowska, członkowie Zarządu – Kamila Maj, Wiesław Nowosad, Roman Spandowski, Jolanta Wasiewska.

Komisję Rewizyjną Towarzystwa tworzą: przewodnicząca – Stefania Sieracka, członkowie – Sławomir Pułkownik, Andrzej Warot.

W okresie sprawozdawczym Zarząd spotykał się 6 razy na zebraniach protokołowanych, a Prezydium zbierało się częściej dla załatwienia bieżących spraw. Komisja Rewizyjna zebrała się dnia 26 maja 2015 r. dla oceny działalności Zarządu.

Walne Zebranie Sprawozdawcze Towarzystwa odbyło się dnia 28 maja 2015 r. w Sali Kinowej Ratusza Staromiejskiego. Wykład „Więziennictwo w Toruniu do końca XVIII w.” wygłosił Michał Targowski, wiceprezes ToMiTo. Dyplom „Przewodnika Roku 2014” otrzymała Ewa Bajraszewska, przewodnik PTTK.

Biurem Towarzystwa kieruje pracująca na pół etatu Joanna Danuta Horyza, prowadząca również księgowość. Od 29 stycznia 2015 r. biuro mieści się w nowym lokalu. Jest to należący do Gminy Miasta Toruń budynek przy ulicy Podmurnej 60, poprzednio siedziba Wydziału Kultury UM. Towarzystwo użytkuje tam pomieszczenie biurowe na I p. o powierzchni 21,35 m². Oficjalne podpisanie umowy między władzami miasta a prezesem Krzysztofem Mikulskim nastąpiło 20 marca 2015 r. w Urzędzie Miasta. Ryczałtowa opłata miesięczna za media wynosi 350 zł. Biblioteka Towarzystwa, licząca obecnie 670 tomów, oraz wszystkie wydawnictwa znajdują się w tym samym pomieszczeniu biurowym.

Stroną internetową Towarzystwa zajmują się Wiesław Nowosad i Joanna Danuta Horyza. Strona dostępna jest pod adresem: www.tomito.cba.pl

3. Działalność Towarzystwa

Trzy główne obszary aktywności Towarzystwa Miłośników Torunia to – wzorem lat ubiegłych – współdziałanie z władzami miasta, popularyzowanie wiedzy o Toruniu oraz wydawanie publikacji poświęconych dziejom Torunia.

Współdziałanie z władzami miasta

W organizowanym co roku konkursie „Toruń w kwiatach” wzięło udział 74 uczestników, zgłoszono 42 okna i balkony oraz 32 ogródki. Komisja konkursowa w składzie: przewodnicząca – Elżbieta Thomas, członkowie – Lud-

miła Stadnicka-Kozłowska i Jadwiga Kręciszewska z ramienia ToMiTo oraz ogrodniczki Wiesława Dudzińska i Lilia Kowalska, fotograf – Alina Dauksza-Wiśniewska, oceniała zgłoszone obiekty w dniach 30 czerwca, 1 i 22 lipca. Przyznano 30 nagród pierwszych, 28 nagród drugich, 12 nagród trzecich oraz 2 wyróżnienia. Uroczyste wręczenie dyplomów i nagród odbyło się 6 października 2014 r. w Sali Mieszczańskiej Ratusza Staromiejskiego w obecności prezydenta miasta Torunia Michała Zaleskiego. Prezydent powiedział m.in.: „Cieszę się, że Toruniowi, tak jak pięknej kobiecie, do twarzy jest w kwiatach. Dziękuję Towarzystwu Miłośników Torunia za organizowanie konkursu, dziękuję komisji oceniającej za wytrwałość. Mam nadzieję, że w przyszłym roku nie zabraknie chętnych do uczestnictwa w konkursie”. Prezydent przekazał też serdecznie przesłanie pani Karoli Ciesielskiej, wieloletniej animatorce konkursu, obecnie złożonej ciężką chorobą. Prezydent Zaleski wręczał następnie wraz z prezesem Krzysztofem Mikulskim nagrody przyznane przez komisję, a także 3 statuetki „Flisaka” oraz specjalne nagrody dla osób uczestniczących po raz pierwszy w konkursie.

W dniu 1 listopada 2014 r. odbyła się tradycyjna kwesta na cmentarzu św. Jerzego przy ulicy Gałczyńskiego, organizowana po raz dwunasty wspólnie przez Towarzystwo Miłośników Torunia i Urząd Miasta. W kwescie brało udział około 40 osób: członkowie Zarządu ToMiTo, członkowie Zarządu Miasta z prezydentem Michałem Zaleskim, przedstawiciele władz samorządowych z marszałkiem Piotrem Całbeckim, przedstawiciele nauki i kultury z rektorem UMK prof. Andrzejem Tretynem. Zebrano kwotę 15 740,66 zł. Ofiarodawcom wręczano kolorowy folder z opisem odnowionych nagrobków. Dnia 17 października 2014 r. odbył się odbiór odnowionego grobu prof. Tadeusza Czeżowskiego na cmentarzu przy ulicy Antczaka. W spotkaniu udział wzięli: kierująca pracami konserwatorskimi prof. Jadwiga Łukaszewicz z Wydziału Sztuk Pięknych UMK, przedstawiciel biura konserwatora miejskiego, przedstawiciele ToMiTo Arkadiusz Kierys i Cecylia Iwaniszewska oraz córka prof. Tadeusza Czeżowskiego Eleonora Czeżowska. Na cmentarzu św. Jerzego kontynuowane były prace zabezpieczające nagrobek rodziny Rapapke, a także ponownie oczyszczono płytę nagrobną ks. Heliodora Łaszewskiego. Ze względu na wzrastającą liczbę odnowionych nagrobków i czas upływający od ich odnowienia postanowiono zapewnić bieżącą opiekę nad nimi. Część środków pochodzących ze zbiórki publicznej przeznaczono na oczyszczanie nagrobków kilka razy w roku. W 2015 r. odnawiany będzie nagrobek prof. Stefana Srebrnego. Arkadiusz Kierys jest głównym koordynatorem prac prowadzonych na cmentarzu.

Członkowie Zarządu Krzysztof Kopiński i Cecylia Iwaniszewska współdziałali z Komisją Kultury Rady Miasta w sprawach związanych z nazewnictwem ulic i placów. Opiniowano propozycje nowych nazw przedstawiane przez Komisję.

Popularyzacja wiedzy o Toruniu

W dniu 5 marca 2015 r. w Sali Rady Ratusza Staromiejskiego odbyło się zakończenie dorocznego konkursu na prace magisterskie i dyplomowe o tematyce toruńskiej. Komisja w składzie: przewodniczący – dr hab. Krzysztof Kopiński, członkowie – dr hab. Agnieszka Zielińska i dr hab. Piotr Birecki przyznała następujące nagrody i wyróżnienia:

– w kategorii prac z historii :

I nagroda – mgr Łukasz Marcin Filipiński „Socjotopografia Torunia w dwudziestoleciu międzywojennym”,

II nagroda – mgr Marta Brodowska-Kowalska „Struktura zawodowa Przedmieścia Bydgoskiego i Przedmieścia Rybaki w Toruniu w latach 1866–1900 w świetle miejskich ksiąg adresowych”,

II nagroda – Karolina Olszewska „Bractwo Trójcy Świętej w parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Toruniu w latach 1830–1949”,

wyróżnienie – mgr Ewa Bering „Towarzystwo Miłośników Torunia 1923–1989. Organizacja i działalność”,

wyróżnienie – lic. Aleksandra Kijewska „Przestępczość w międzywojennym Toruniu w świetle »Słowa Pomorskiego«”,

– w kategorii prac z archiwistyki i zarządzania dokumentacją:

I nagroda – mgr Mateusz Superczyński „Źródła do dziejów przedmieść Torunia (XIII w. – 1793 r.)”,

II nagroda – mgr Mateusz Zmudziński „Bractwo Bożego Ciała w parafii pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Toruniu. Repertorium archiwalne”,

III nagroda – mgr Kamil Mataczyński „Dokumentacja akademickich rozgłośni radiowych w Toruniu”,

– w kategorii prac z fizyki:

wyróżnienie – inż. Piotr Abramowicz „Opracowanie projektu deklinacyjnego (wertikalnego) zegara słonecznego w zastosowaniu do rekonstrukcji zabytków gnomonicznych Torunia”,

– w kategorii prac z historii medycyny:

wyróżnienie – mgr Aleksandra Lewandowska „Rozwój farmacji i aptekarstwa w Toruniu na przykładzie »Apteki Królewskiej«”,

wyróżnienie – lic. Natalia Wardach „Reklama stomatologiczna w prasie polskiej przełomu XIX i XX wieku na przykładzie »Gazety Toruńskiej«”,

– w kategorii prac z etnologii:

II nagroda – mgr Anna Natalia Kmieć „Napis w przestrzeni miasta (street art, mural i graffiti). Studium porównawcze Torunia i Łodzi”.

W dniu 24 listopada 2014 r. odbyła się konferencja „Nowe Miasto Toruń. 750 lat od fundacji miasta” zorganizowana wspólnie z Instytutem Historii i Archiwistyki UMK w Collegium Humanisticum UMK. W czasie otwarcia konferencji nastąpiło wręczenie Złotego Astrolabium prof. Andrzejowi Tomczakowi. To honorowe wyróżnienie ToMiTo zostało przyznane na Walnym Zebraniu Towarzystwa dnia 29 maja 2014 r. W czasie konferencji wygłoszono referaty dotyczące badań prowadzonych w tej części Torunia oraz zaprezentowana została publikacja na temat 750-lecia Nowego Miasta pod redakcją K. Mikulskiego, P. Olińskiego, W. Rozynkowskiego.

Z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Torunia zostały zorganizowane kilkudniowe obchody 20. rocznicy śmierci Wandy Szuman, Honorowej Obywatelki Miasta Torunia, laureatki Złotego Astrolabium Nr 1 z 1980 r. Do organizacji imprez włączyły się szkoły i instytucje noszące imię Wandy Szuman, UMK i Wydział Kultury UM. Obchody rozpoczęły się uroczystą mszą św. w kościele św. Jakuba w dniu 30 listopada 2014 r. i złożeniem kwiatów na grobie Wandy Szuman na cmentarzu św. Jerzego. W dniu 1 grudnia 2014 r. odbyła się w Sali Biblioteki Głównej UMK konferencja jubileuszowa „Dzieciństwo Wandy Szuman”. Na program tej konferencji złożyły się prelekcje:

– Agnieszki Wałęgi „Wkład rodziny Szumanów w rozwój polskiej pedagogiki”,

– Beaty Borowskiej-Beszta „Myśl Wandy Szuman w toruńskich badaniach nad niepełnosprawnością”,

– Łukasza Skowrońskiego i Tatiany Olejnik „Szkoły im. Wandy Szuman – idee, aspiracje, wyzwania”,

– Barbary Momot „Wanda Szuman – osobowy i relacyjny model terapii”.

Na zakończenie wystąpił chór Zespołu Szkół nr 16 im. Wandy Szuman, a następnie uroczyste otwarto wystawę poświęconą Wandzie Szuman w Bibliotece UMK. Po południu tego dnia otwarta była dla zwiedzających „Izba Pamięci Wandy Szuman” w Centrum Kształcenia Ustawicznego przy Placu św. Katarzyny.

W dniu 2 grudnia 2014 r. odbyła się również w Bibliotece Głównej UMK konferencja zorganizowana przez Wydział Nauk Pedagogicznych UMK oraz Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Diecezji Toruńskiej im. Wandy Szuman w Toruniu. Hasło konferencji brzmiało „Przyjmuję obce, oddaję

swoje – rodzinna opieka zastępcza”. Natomiast w VII Liceum Ogólnokształcącym im. Wandy Szuman zorganizowano w dniach 2-4 grudnia spotkania dla młodzieży „Jak być pełnosprawnym? O tolerancji i empatii raz jeszcze” oraz „Dylematy i rozterki tolerancji”. W listopadzie 2014 r. odbył się konkurs literacko-artystyczny dla młodzieży „Twarze dziecka, oblicza dzieciństwa”, a Zespół Szkół nr 16 im. Wandy Szuman przygotował w dniu 5 grudnia 2014 r. przedstawienie „Bajki dla Przedszkolaków”.

Wzorem lat ubiegłych przeprowadzono 3 serie konkursu dla młodzieży szkolnej z cyklu „Czy znasz Toruń?” ogłaszanego za pośrednictwem „Nowości”. Pytania przygotował Krzysztof Kopiński. Nagrodami były książki zakupione przez Towarzystwo.

Popularyzacją Torunia i jego zabytków zajmują się członkowie sekcji krótkofalowców pod przewodnictwem Mariusza Thomasa. Działalność tej sekcji omówiona jest w osobnym artykule w niniejszym tomie.

Koło podgórskie działające pod przewodnictwem Ludmiły Stadnickiej-Kozłowskiej współpracuje z Domem Muz przy ul. Poznańskiej, organizując imprezy dla dzieci z lewobrzeżnego Torunia.

Działalność wydawnicza

W okresie sprawozdawczym ukazały się następujące wydawnictwa ToMiTo publikowane z pomocą finansową Gminy Miasta Toruń:

– Rocznik Toruński tom 41, pod redakcją Agnieszki Zielińskiej, wydawany wspólnie z UMK,

– *Nowe Miasto Toruń. 750 lat od fundacji miasta* – praca zbiorowa pod redakcją K. Mikulskiego, P. Olińskiego, W. Rozyńskiego, w serii „Biblioteka ToMiTo”, wspólnie z wydawnictwem Adama Marszałka,

– Judyta Zamrzycka *Introligatory toruńscy*, w serii „Biblioteka ToMiTo”, wspólnie z wydawnictwem Adama Marszałka,

– Anna Zakrzewska, Tadeusz Zakrzewski *Toruń i jego nadgraniczne okolice wobec powstania styczniowego 1863–1864 (w 150. rocznicę)*,

– Krzysztof Mikulski *Tarcze herbowe z kościoła Mariackiego w Toruniu*,

– Cecylia Iwaniszewska *Wspomnienia o moim uniwersytecie*,

– kolorowy folder przygotowany przez Arkadiusza Kierysa z okazji kwesty na cmentarzu w dniu 1 listopada 2014 r., wspólnie z Urzędem Miasta.

Wydawnictwa Towarzystwa Miłośników Torunia znalazły się w sprzedaży na III Kiermaszu Książki Regionalnej, który odbył się 11 maja 2015 r. w Bibliotece Głównej UMK w Toruniu.

Na zakończenie sprawozdania z naszej działalności pragniemy podziękować za pomoc udzieloną nam przez liczne instytucje: władze miasta Torunia z prezydentem Michałem Zaleskim i przewodniczącym Rady Miasta Marcinem Czyżniewskim, Uniwersytet Mikołaja Kopernika z rektorem prof. dr. hab. Andrzejem Tretynem, Fundację General Elżbiety Zawackiej z prezesem Dorotą Zawacką-Wakarecy, Muzeum Okręgowe z dyrektorem dr. Markiem Rubnikowiczem, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków z dyrektorem Mirosławą Romaniszyn oraz redakcję „Nowości”. Przy organizowaniu konkursu „Toruń w kwiatach” pomagały nam niezawodne firmy „Patio” i „Skwer”. Naszym podziękowaniem obejmujemy również te wszystkie osoby, które w dniu 1 listopada 2014 r. brały udział w kweście na cmentarzu św. Jerzego, za poparcie naszej inicjatywy i cierpliwe zbieranie datków na cmentarnych dróżkach, a wszystkim ofiarodawcom pięknie dziękujemy.